

ULIČNA UME TNO ST

Ulično umetnost je umetnost, ki je ustvarjena na javnih mestih. Zajema obsežno področje grafitov, nalepk in plakatov, stensilov, šablon in stenskih poslikav (muralov). Povezuje se s stripovsko estetiko, hip hopperskimi, punkovskimi in skejterskimi kulturami, kulturo getov.

ULIČNA UMETNOST NI OD VČERAJ

Korenine ulične umetnosti sežejo vse do prazgodovine in jamskega slikarstva. V resnici pa je pravo mesto temu izražanju podelilo 20. stoletje, ki je sprožilo proces približevanja umetnosti širokemu krogu občinstva. Tako so v 60. letih iz iskanja novih, svežih, atraktivnih umetnostnih izrazov izšli grafiti.

ZAKAJ JE ULIČNA UMETNOST ZANIMIVA

Ulična umetnost je priljubljena zlasti med mladimi, saj govori lasten jezik in ustvarja svoja pravila; včasih jih tudi krši, mladim pa služi kot način potrjevanja v družbi. Rečemo ji tudi subkultura, to je način obnašanja neke skupine ljudi, ki ga zaznamujejo posebna prepričanja ter zavedanje te drugačnosti, kar se kaže v oblačilih, glasbi in drugih interesih.

KJE SREČAMO ULIČNO UMETNOST

Park, vogal, avtobusna postaja, vlak, podhodi, podvozi, notranja dvorišča, pozabljeni zidovi ... Povsod, kjer urbani prostori ljudi povezujejo, ustvarjalcem pa omogočajo svobodno izražanje.

Ulična umetnost nastaja spontano in naskrivaj, ulica je galerija, avtor ponavadi neznan, avtorjev podpis delo samo, gledalci pa naključni mimoidoči.

Ulica postane svojevrstni likovni časopis, stenčas.

**Nekaj primerov
ulične umetnosti
bomo predstavili
skozi slikovno
gradivo razstav,
ki jih je MGLC -
Mednarodni
grafični likovni
center v Ljubljani
organiziral
v zadnjih letih.**

GRAFITI

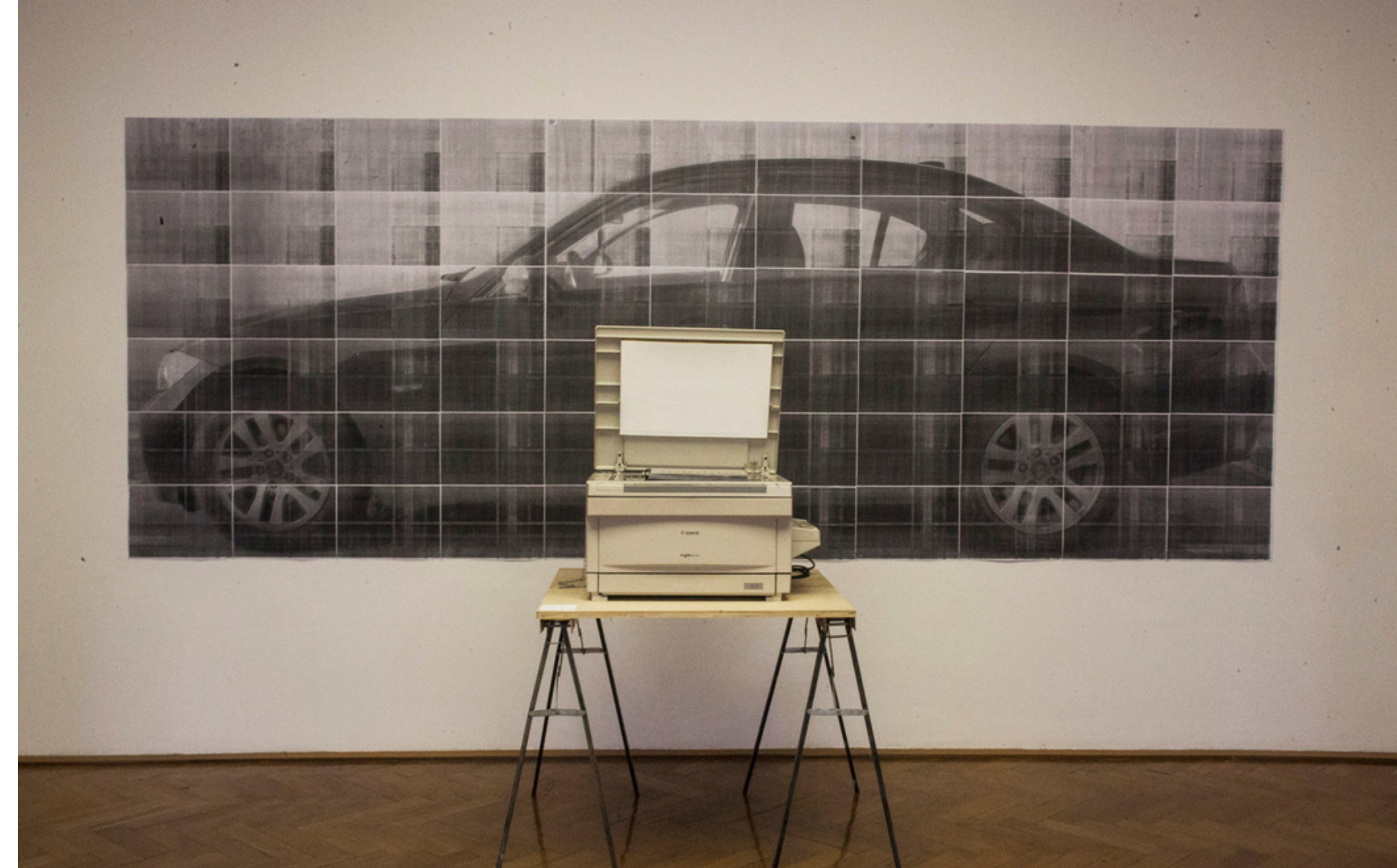
So atraktivno in zgovorno izrazno sredstvo subkulture mladih. Grafitar rad riše in skicira. Živi dvojno življenje – podnevi in ponoči, ima ime in vzdevek. Ima tudi hitre noge. Grafitar hodi po mestu in dela tagging (se le podpisuje) ali pa naredi svoj troape (izbruh ene ali dveh linij, poleg katerih obkroži svoj nickname). Zaveda se, da je grafit doživetje, izkušnja, z njim izraža svoje zamisli, želje, strahove in sanje. Drži se pravila, da se ne riše na spomenike. Nima se za umetnika, dela le to, kar čuti in misli, da je prav.

Grafitarji, 23. 3.–23. 5. 2004

<https://www.mglc-lj.si/artikel/grafitarji/259>

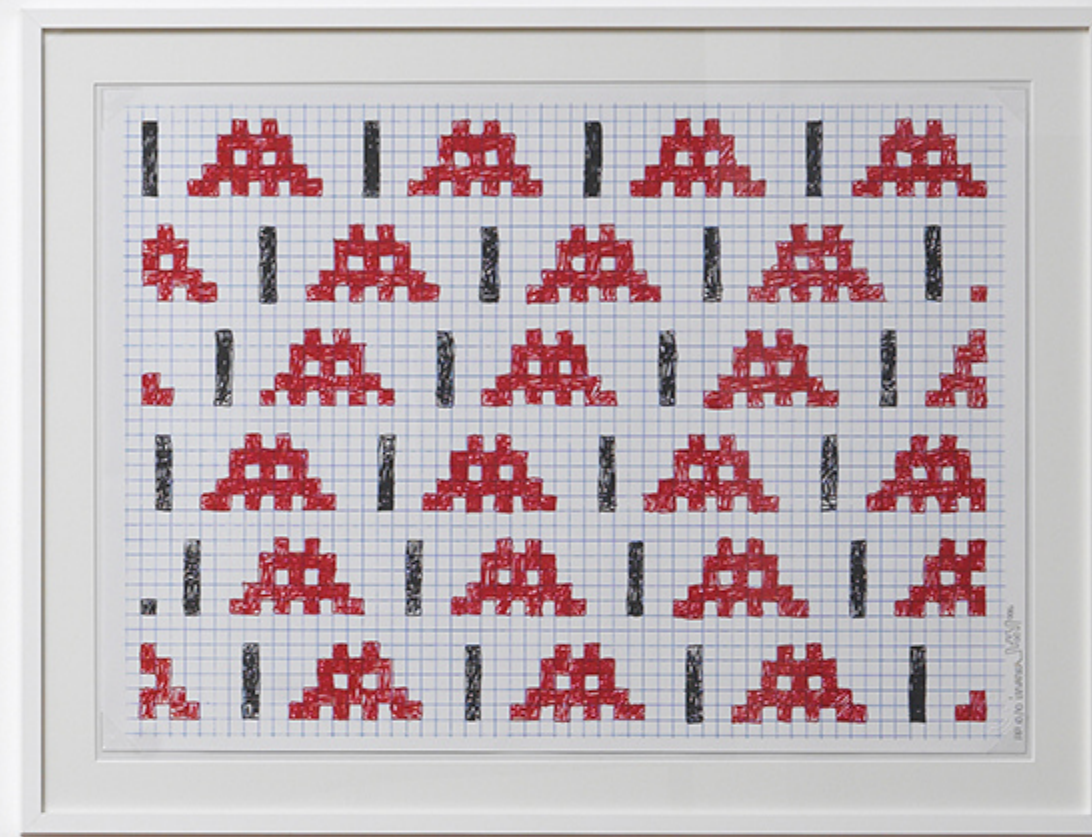
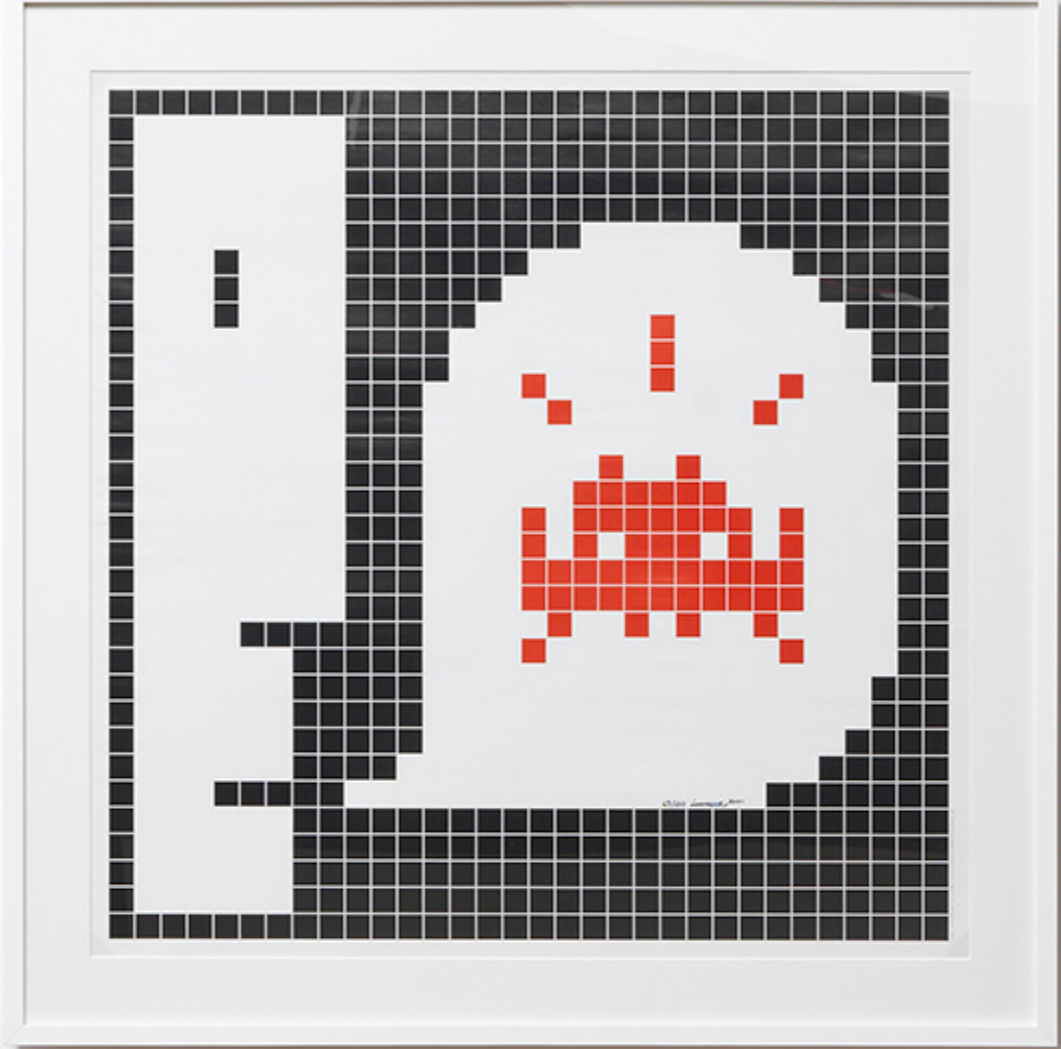
ZINI

Zin je okrajšava za fanzin. To je publikacija, ki na likovni način pripoveduje o izbrani (katerekoli) temi ali vsebini. Zin izraža osebni pogled mladih in ga lahko napravi vsakdo. Prevladujoče načelo ustvarjalcev je DIY – Do It Yourself/Naredi sam, ki izhaja iz potrebe, da sam ustvarjaš svojo zgodbo in prenehaš konzumirati tisto, ki so jo zate proizvedli drugi. Zini zares zaživijo, ko gredo med občinstvo, saj se tako izmenjujejo ideje, krepi se povezovanje in medsebojna komunikacija.

Zini!, Sodobna zinovska produkcija, 24. 2. -28. 5. 2017

http://www.mglc-lj.si/razstave_in_dogodki/zini_sodobna_zinovska_produkcija/53

URBANI MOZAIK

Mozaik je umetniško delo, podoba, ki je sestavljeno iz majhnih koščkov barvnega stekla, kamna, keramike ... Gre za staro tehniko, ki se izvaja tudi v sodobni ulični umetnosti. Najvidnejši predstavnik urbanega mozaika je francoski umetnik Invader. Mozaike ustvarja v prestolnicah po celem svetu, tudi v Ljubljani. V MGLC razstavlja grafike, ki so nadgradnja njegovih mozaikov.

Invader: Grafike na papirju, 22. 12. 2020-15. 8. 2021

http://www.mglc-lj.si/razstave_in_dogodki/invader_grafike_na_papirju/175

JE ALI NI GALERIJSKA UMETNOST

Ulična umetnost nastaja izven zidov muzejev, galerij in razstavišč, kakšen smisel ima potem razstavljanje v galeriji? Umetnik Invader na svoji spletni strani www.space-invaders.com odgovarja, da ima razstava svojo vrednost v predstavitvi različnih stilov in vsebin ter analizi scene, kar je koristno za naprej. Poleg tega razstava v galeriji nagovori tudi drugo občinstvo.

Zakaj ulična umetnost ni isto kot vandalizem in čečkanje po stenah?

Ulična umetnost pripoveduje zgodbo svojega časa in prostora, v katerem nastaja. Od »čečkanja« jo razlikujeta estetska vrednost in družbeno kritično sporočilo.

Njeni ustvarjalci s svojimi deli opozarjajo, da je mesto prostor življenja in izražanja za vse ljudi.

UPORABLJENI VIRI

Slikovno gradivo:

(1) Ulična umetnost, vir: Wikipedia Commons / (2) Detajl grafita v podvozu, fotoarhiv MGLC / (3) Razstava Grafitarji, fotoarhiv MGLC / (4) Detajl grafita v ljubljanskem podhodu, fotoarhiv MGLC / (5) MGLC, Ljubljana, foto Urška Boljkovac, fotoarhiv MGLC / (6) Razstava Grafitarji, fotoarhiv MGLC / (7) Razstava STREET ART: Stensili, posterji in stikerji / Low-Tech re-akcija!, fotoarhiv MGLC / (8) Razstava Zini!, Sodobna zinovska produkcija, foto Jaka Babnik, fotoarhiv MGLC / (9) Razstava Invader: Grafike na papirju, foto Jaka Babnik; Invaderjev mozaik v Ljubljani, foto Urška Boljkovac, fotoarhiv MGLC / (10) Ulična umetnica Swoon v galeriji, 28. grafični bienale Ljubljana (2009), foto Bojan Velikonja, fotoarhiv MGLC / (11) Banksy, vir: Wikipedia Commons

Literatura:

Zrinski, B., Stepančič, L., ur. (2004). Grafitarji. Ljubljana: Mednarodni grafični likovni center.

Fajt, M., Velikonja, M. (2006). Ulice govori = Streets are saying things. Ljubljana: Časopis za kritiko znanosti, letnik 34, številka 223.

Zrinski, B., Plavčak, L., ur. (2017). Zin-zbornik = Zine-miscelany. Ljubljana: Mednarodni grafični likovni center.

Šturm, L. (2017). Izobraževalno gradivo ob razstavi Zini!, Sodobna zinovska produkcija.

https://www.mglc-lj.si/za_solske_skupine/za_solske_skupine (14. 2. 2020).

Informacije:

Lili Šturm, muzejska svetovalka, kustodinja pedagoginja

lili.sturm@mglc-lj.si, 01 2413 818

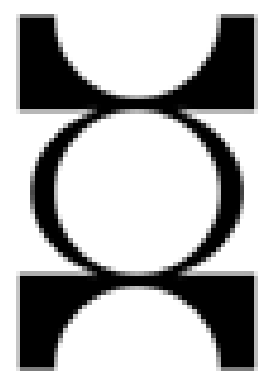
Kustos navedenih razstav: Božidar Zrinski

MGLC - Mednarodni grafični likovni center

Grad Tivoli, Pod turnom 3, Ljubljana

www.mglc-lj.si

Ljubljana, april 2021

MGLC

Mednarodni grafični
likovni center Ljubljana